

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Híradóhivatalban átvéve:
Egy évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 -
Helyben házhoz hozva:
Egy évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 -
Videkre postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a Híradó és
Önnap után napok kivételével.
Szerkesztőség és Híradóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség hírlapok vég-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 89. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1915 április 20.

Legfelsőbb elismerés Siket Trajának.

Posta- és távirda főigazgatói címmel tüntették ki.

Alig pár hónappal ezelőtt ünne-
pelte közszolgálatának negyven éves
fordulóját a nagyváradai posta- táv-
irda kerület igazgatója: Siket Traján.
Jóllehet, hogy a háborus viszonyokra
való tekintettel, a jubiláns minden
ünnepeletés mellőzését kérte, Nagy-
várad és Biharmegye intelligenciája
valamint a posta- távirda igazgató-
ság tisztikara és személyzete őszinte
szívűl és meleg szeretettel üdvö-
zölte a kiváló férfit, aki működé-
sével hála kötelezte az igazgató-
ság kerületének, de különösen Nagy-
várad városának közönségét. A
nagyváradai kereskedelmi és ipar-
kamara, közgazdasági életünk ezen
legjelentősebb érdekképviselője szin-
tén méltányolta és elismerte azon
kiváló érdemeket, amelyeket Siket
Traján magas állásában az ipar, ke-
reskedelem és a forgalom érdeké-
ben kifejtett s ennek dokumentálá-
sára, teljes ülésének határozatából,
külön felterjesztésben hívta fel a
kereskedelmi miniszter figyelmét.

Hogy a magyar posta-távirda
ügyeinek központi irányítói és ve-
zetői szintén ismerik Siket Traján
kiváló egyéni tulajdonságait, nagy-
szabású szervező képességét, annak
kifejezést adtak már évekkal azelőtt
azzal is, hogy az ország legnagyobb
posta-távirda igazgatóságának veze-
tését és gondozását az ő kipróbált
kezeire bízták.

Es hogy ez a választás szeren-
csés és az igazgatóság alá tartozó
kerületre, ennek posta- és távirda
forgalmára hasznos és áldásos volt,

erről bő alkalmunk volt azóta ál-
landóan meggyőződni. Az egész ke-
rület, de különösen Nagyvárad posta-
távirda és távbeszélő forgalmának
fokozatos és nagyarányu fejlődése
az ezzel kapcsolatos intézmények
maradandó értékű kiépítése megörö-
kítik nevét városunkban s fokozzák
az elismerést és tiszteletet Siket Tra-
ján személye iránt.

Mióta magas állásában itt van
köztünk, alkalmunk van tapasztal-
ni, hogy a hivatalos teendőkből
folyó nagy elfoglaltsága mellett,
buzgó és tevékeny munkát szentel
Nagyvárad társadalmának, közügyei-
nek javára és hasznára s ezen a
címen is a város értékes és hasz-
nos kiváló polgára.

Csak érthető tehát az az öröm,
amellyel Nagyvárad város közön-
sége fogadta a hirt, hogy Siket Tra-
ján bokros érdemei, a 40 éves szol-
gálati jubileuma alkalmával legfel-
sőbb helyen is méltó elismerésre ta-
láltak, mikor király Ő Felsége a
magyar posta-távirda intézmény fej-
lesztése körül kifejtett buzgó mun-
kálkodásáért a címzetes főigazgatói
méltóságra emelte.

Egy hosszú, eredményekben gaz-
dag tevékenység jól kiérdemelt ju-
talma.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy
Ő Felsége Siket Traján posta-távirda igaz-
gatójának a címzetes főigazgatói rangot ado-
mányozta, negyven éves szolgálata alkalmából.

A kitüntetés híre gyorsan elterjedt a

városban és csakhamar elterjedt az egész
kerületben.

Tegnap már sokan keresték fel a kitün-
tetett kiváló férfit üdvözléssel s özőné-
vel érkeztek gratulációk levelekben és táv-
iratokban.

Erős harcok a sárosi fronton.

Budapest, április 19. (Saját tud.)
A Dukla mélyedés sárosi frontján
tegnap Zboró és Kiskurima között
ágyuharc volt. Kiskurimánál az
orosz előretörést visszavertük. Csa-
pataink bizakodó hangulata átra-
gadt a front mögötti közönségre
is, amely a végső győzelem tudatá-
ban végzi a dolgait. A sötétségben
a Pruth balpartjához kusztak csa-
pataink. A jobb oldalon közeledni
engedték az oroszokat és rettenetes
géppuska tüzzel fogadták. A csata
négy óra hosszat tartott. Az oroszok
vesztésegei rendkívül súlyosak.

A Kárpát-vonalon általános az orosz vereség.

Budapest, április 19. Molnár Fe-
renc je'enti Az Est-nek: Az
orosz seregek a Kárpátokban
az egész vonalon nagy veresé-
get szenvedtek. Csapataink a
német csapatokkal karöltve el-
győngítették az oroszokat, bár
azok a legfrissebb katoná-anya-
got vetették a küzdelembe.

Védelmi vonalunkon szilár-
dan állunk.

A besszarábiai orosz vezér- kar megsemmisítve.

Csernowitz, április 19. Az ellenség
Novosielica közelében felvonult egy

MEGNYILT a

GYERMEK-DIVAT SZALON

elegáns leányka és fiu-ruhák, felöltők raktára
Rimanóczy-utca I. szám, Royal kávéház mellett.

dombra. A felvonult csapatokat ágyutüzünk megsemmisítette. Egy gránátunk megölte a novosielicai orosz vezérkar összes tisztjeit is.

A Japánok Mexikóban.

Amsterdam, ápr. 19. A londoni politikai világot meglepte Japán legújabb lépése, amely az egyesült államok megtorló intézkedéseit provokálja.

Kiderült, hogy ebben a világháborúban a legtöbbet Japán akarja magának megszerzeni a Keletázsia után most az amerikai zavarosban halászik. Az Unió ismert mexikói igényeit keresztezi Tokió hódító politikája, amely Ázsiában csak szövetségest keres, Amerikában azonban területet fölösleges népességének. Tudott dolog, hogy Japán régóta keveri a kártyát Mexikóban is a mexikói forrongás is nem kis részben a japán diplomácia mester munkája.

Japánnak tényleg vannak Mexikó versengő hatalmi faktorai között titkos szövetségei, akik a japán aspirációkkal igyekeznek ellensúlyozni az Egyesült Államok aspirációit. Londonban határozottan tudják, hogy **Japán végleg meg akarja vetni a lábát a mexikói parton** s az angol politikai világot aggasztja a dolog, mert ha Anglia nem tud rendet teremteni, könnyen elveszitheti vagy a japán szövetségest, vagy az amerikai barátot.

35,000 európai a Dardanellák ellen.

Budapest, április 19. (Saját tud.) Rómából jelentik, hogy **35,000 európai érkezett a Dardanellák elleni akcióra.**

Szurmay altábornagy nyilatkozata.

Budapest, április 19. (Saját tud.) Bécsből jelentik, hogy Szurmay altábornagy a Bud. Tud. szerint úgy nyilatkozott:

„A legnehezebb viszonyokban is helytálltunk. Ezentúl is helytállunk annyival inkább, mert a válságon úgy látszik túl vagyunk.

Amerika egy cirkálót küldött a japánok kikémlésére.

Budapest, április 19. (Saját tud.) A „Franfurter Zeitung“ jelenti, hogy Newyorkból a „Neworleans cirkálót Turlebayi öbölhöz küldték annak a megállapítása végett, hogy mit művelnek ott a japánok.

A főrendiház ülése. A főrendiház tegnap ülésezett Jósika Samu báró elnöklésével. Felolvasták a királyi kéziratot, mint a képviselőházban. Az elnök magasztalja a hadsereget, hódolatát fejezi ki a királynak és Frigyes főhercegnek.

Kirch Ferenc főhadnagy öngyilkossága.

„Nem bántottam senkit, nem vagyok hibás“.

— Saját tudósítónktól. —

Még alig ocsudott fel a város közönsége a Strasser-féle ügy nagy felháborodást és meglepetést keltő izgalmaiból, mikor hétfő reggel ismét egy szomorú szenzáció híre terjedt el futótüzként a városban. Annál meglepőbb volt a hír, mert az esemény tragikus véget ért szereplője önkézevel vetett véget életének, meg ekként egy jobb sorsra érdemes lelki egyensúlyának szerencsétlen megroppanása folytán oly végzet teljes befejezést nyert.

Kirch Ferenc főhadnagy a gimnáziumi tartalékkórház parancsnoka hétfőn reggel botrotváival felmetszette ütőerét és bár megoperálták a csapatkórházban tegnap délután 1 órakor rövid kislódás után kiszenvedett.

A tragikus végű öngyilkosságról tudósítónk a következő részleteket közli:

Az öngyilkosság.

Kirch Ferenc, aki a Willgerott-műveknél titkár volt, a háború kitörésekor telepedett le családjával a városban, ahol először a nyugvállomásnak, majd később főhadnagyi ranggal a gimnáziumi kórháznak parancsnoka volt. A városban mindenki jól ismerte a széles vállú, hatalmas termetű katonát, aki a társadalom előkelő köreiből igen szoros barátságba jutott egyéniségénél fogva. A nyilvános helyeken, a színházban igen gyakran megjelent családjával együtt és senki sem sejtette volna, hogy egykor oly szomorú esemény fókuszába kerül a daliás főhadnagy.

A családja, felesége, fia és két feltűnő szépségű leánya itt tartózkodtak állandóan Váradon s csak egy hónapja, hogy a főhadnagy magányosan lakott özv. Meluch Lajosné Szaniszló utca 6. szám alatti házában.

Itt élt esendesen és elvonultan, senki sem sejtette róla, hogy öngyilkossági tervet táplál.

Hétfőn hajnalban 4 órakor jött haza. Azonnal lefeküdt. Reggel fél 7 órakor kelt fel és beszólította Nyerges nevű tiszt szolgáját.

— Hozd el a kávémat fiam — adta a megbízást.

A tisztiszolga átment a szomszédos Városi kávéházba és elhozta a gazdája reggeli kávéját.

A reggelit az asztalra tette. Ekkor azt a megbízást adta a szolgának, hogy készítse el a fürdőjét. Ezt a szolga elkészítette és urát magára hagyta.

Körülbelül egy negyedóra telhetett el, mikor a tisztiszolga a fürdőszoba felől hangos kiabálást, hörgést és dörömbölést hallott.

Rosszat sejtve tüstént a fürdőszobába ment és itt rémes látvány tárult szemei elé.

Kirch főhadnagy a félig vízzel telt kádban vergődött, a kád vérpiros volt a vértől. Amikor a tisztiszolga közelebb lépett a kádban vergődő főhadnagyhoz, minjárt észrevette, hogy a főhadnagy átmeteszette balkarján az ütőerét, ahonnan még akkor is patakzott a vér.

A tisztiszolga rögtön a ház asszonyához özv. Meluch Lajosnéhoz sietett és értesítette őt a szerencsétlenségről.

Az öngyilkos főhadnagy utolsó szavai.

A ház asszonya a hír hallatára tüstént a főhadnagy lakására ment, amely a ház hátsó melléképületében volt. Az előszobából már hallatszott a hörgés. A házi asszony, aki végzett Vörös Keresztes ápolónő, a kádban alétan fekvő főhadnagy ütőerét lekötötte.

Azután át izent a szemközti levő Szent-József intézetbe és onnét ápolókat kért, mivel az atléta termetű főhadnagyot nem volt képes a tisztiszolgálóval a vérről telt kádból kiemelni. Mialatt az ápolók a Szent-József intézeti elüljárókkal megérkeztek a félig öntudatlan állapotban levő alélt főhadnagy lassan suttogta.

— *Nem bántottam senkit, nem vagyok hibás, nem vagyok . . . hibás.*

A háziasszony orvosokat is hívott és a megjelenő dr. Fischer Áron orvos azonnal injekciót adott az alélt főhadnagynak.

Mikorára az ápolók kiemelték a főhadnagyot a kádból, akinek arca egészen fakó volt a nagy vérvesztéségtől, akkorára megérkezett dr. Berkovits René és a mentőkocsi is, amely a teljesen öntudatlan állapotban levő főhadnagyot elszállította a Csapatkórházba.

Az operáció és a halál.

A súlyos állapotban levő főhadnagyot a műtőszobába vitték, ahol dr. Fischer Imre és dr. Major László orvosok megoperálták.

Az operáció alatt a veszélyesen sérült főhadnagy eszméletlenül feküdt a műtőasztalon.

Az orvosok minden tudásukat latba vetve nehéz és fáradságos munka után elvégezték az operációt. Ezután az orvosok levittették a lassan eszmélni kezdő főhadnagyot az első emeleten levő 29-es számú tisztiszobába és még azzal biztatgatták, hogy életben marad.

A főhadnagy mellett tartózkodott jóbarátja, Szeremlőy gyógyszerész főhadnagy és egy ápoló.

Még a délelőtti folyamán felkereste urát a tisztiszolga, akinek a főhadnagy különféle megbízást adott. Azonban akkor már ismét

Értesitem a n. é. közönséget, hogy üzletemben készülnék a legszebb tavaszi és nyári öltönyök, felöltők és szalon ruhák a legjutányosabb árban.
A főtitkár papja szállítója.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

BUMBERA ISTVÁN, papi, polgári és egyenruha szabó

Bazár-épület, a színházzal szemben.

Helyi és vidéki telefonszám: 869.

Készítetek továbbá **bármely fegyvernemhez előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul 24 óra alatt.**

eszméletlen állapotban volt és csak néha néha kiáltott fel az ágyon a tisztiszolga felé.

— Vegye meg azt a könyvet, vegye meg azt a könyvet!

A nagy vérvesztés nagyon megérezte hatását az oly renkívül erős szervezett főhadnagyon is. Hasztalan volt a sikeres operáció, az orvosi beavatkozás sem tudta megmenteni a tragikus sorsu főhadnagyot.

Dél felé kezdte teljesen elhagyni az eszmélete, kezdett megszűnni vergődése és délután 1 órakor rövid szenvedés után meghalt.

A főhadnagy öngyilkosságáról a tisztiszolga rögtön értesítette a gyászos véget ért főhadnagy Váradon lakó bátyját Kirch Árpád nyug. honvédezzredest, aki a halál bekövetkezése után távirati értesítést küldött az öngyilkos főhadnagy Vasaskőfalván levő feleségéhez, a fővárosban és Temesváron időző leányához azonkívül önkéntes fiához, aki Lugason a tiszt iskolában van.

Az öngyilkos főhadnagy temetése valószínűleg csütörtökön lesz a csapatkórház halottsházából.

A haldoklók szentségét a főhadnagynak még a lakásán adta fel Géczy József a Szent József intézeti praefectus.

Pénzüntézetek beszámolója.

Két közgyűlés.

Vasárnap és tegnap két jónevű nagyváradai pénzüntézet: az évről-évre nagyobb fejlődést mutató Polgári Takarékpénztár és a Nagyvárad Agrár Takarékpénztár tartották évi közgyűlésüket.

A gyűlésekről a következőkben számolunk be:

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság tegnap délután 3 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését dr Kiss Döme elnök g. kath. kápt. ügyész elnöklete alatt a részvényesek nagy érdeklődése mellett.

Jelen voltak: Schwartz Márton, Varró Domokos, Stern Mózes, Wiener Jenő, Róz Simon, Szodényi Nándor, Szalai József, Klein Károly, Barna Arthur, Nagy István, Ince Lajos, Léderer Manó, Wechsler Adolf, Wechsler József, Nagy György, Vértessy Andor, Lichtmann Mór, Schönberg Armin, Székely Sándor, Aczél Zsigmond, dr Ehrlich Kálmán, dr Békefi Gyula, Szőke Sándor, Schiller Sándor, Schwartz Albert, Waldmann Odön, Fleischhacker Hugó, Neuländer Mihály, Weisz Zsigmond, Kovács Kálmán, dr Weisz Márton, Kabos Béla és Wohl Helén részvényesek.

Dr Kiss Döme elnök üdvözlö a megjelent részvényeseket és konstatálja, hogy a közgyűlést megelőzőleg az intézet pénztáránál 67 részvényes 5826 drb részvényt tett le s ezek közül 27 részvényes 4892 részvény és ugyanannyi szavazat képviselőben van jelen. Megállapítja a közgyűlés határozatképességét a jegyzőkönyv vezetésére felkéri dr Békefi Gyula intézeti ügyészt, az előterjesztések megtételére pedig Aczél Zsigmond vezérigazgatót.

Vezérigazgató felolvassa az igazgatóság évi jelentését, mely a következő:

Tisztelt közgyűlés! A lefolyt üzleti év elején azon biztató remény kecsegtetett bennünket, hogy a balkáni háboru okozta s hazánk egész közgazdasági életére kiható s már évek óta tartó depresszió alól végre kikerülünk s a hanyatló konjunktura helyébe a vállalkozási kedv visszatérével a kereske-

delem és ipar fellendülése is bekövetkezik s így az 1914-ik évet, mint jobb idők hajnalát köszönhetjük. Sajnos, a sors másképp intézkedett. Az év derekán kitört világháboru — melyben hazánk a létéért és jövőjéért küzd, — súlyos gazdasági megrázkódtatásokat okozott nemcsak nálunk, de az összes hadviselő, sőt semleges államokban is mélyen éreztették hatásukat. A háboru kitérése előtti napokban nyugtalan betétes közönségünknek valamint a hadikölcsön jegyzés céljaira betéteseinknek a legliberálisabb módon állottunk rendelkezésére, melynek következményeként betétünk álladéka mintegy 600 ezer koronával esökkent.

Majd vázolja a jelentés az intézet működését, megállapítja, hogy a folyó évben elért tiszta nyereség leírások után s annak figyelembevételével, hogy jentékeny tételeknél hátralékos kamatokat nem vettünk fel, 161350.43 koronát tesz ki s csak a részvényeseink érdekét szolgáljuk akkor, midőn abból a mai nehéz viszonyok között részvényenként 6 korona osztalék adását javasoljuk.

A közgyűlés elhatározta, hogy 161350 K 43 fillért kitevő nyereséget az igazgatóság javaslatának megfelelőleg következőképpen osztja fel: Osztalékra 20.000 drb részv. után á 6 K, 120.000 K, tartalékalapra 10.000 K, alapszabályszerű jutalékokra 25.132.53 K, nyugdíjalapra 3141.56 K, jótékony célra 500 K adassék, míg a fennmaradó 2576.34 K új számlára vitessék át.

Egyidejűleg elrendelte a közgyűlés, hogy a részvényes esedékes szelvényei ápr. 20-tól kezdődőleg az intézet pénztáránál, valamint Budapesten a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankjánál kifizetessenek.

Majd a közgyűlés az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére a szokásos felmentvényt egyhangulag megadta s tudomásul vette, a nyugdíj alap állásról szóló jelentést is.

A közgyűlés, minthogy az igazgatóság tagjainak megbízatása lejárt, egyhangulag ismételt a régi igazgatóság tagjait, névszerint dr Kiss Döme, Ince Lajos, Léderer Manó, id. Moskovits Mór, Schwartz Márton, Stern Mózes, Varró Domokos, Wechsler Adolf, dr Weisz Márton és Aczél Zsigmondot választotta meg s választott 17 választmányi tagot is.

Vége dr Kiss Döme elnök megköszönte a részvényesek érdeklődését s ezzel a közgyűlést berekesztette.

Az Agrár Takarékpénztár közgyűlése.

A Nagyvárad Agrár Takarékpénztár vasárnap délelőtt fél 11 órakor részvényesei élénk érdeklődése közepette tartotta meg évi közgyűlését, melyen dr Móríc Ernő főorvos, igazgatósági elnök elnökölt, aki a jegyzőkönyv vezetésére Ficzek Jenő titkárt, hiteltetésére Schwartz Gyulát és Gerő Zsigmondot kérte fel.

Dr Móríc Ernő elnök az ülés megnyitása előtt visszapillantást vet a nagy világ válságra, amely az egész gazdasági életre bénítólag hatott s amelynek hatása alól természetesen az intézet sem vonhatta kimagát. Ha e rendkívüli világesemény be nem következik: az intézet — mint az első félév mutatja — fényes eredménnyel zárta volna le üzletét; azonban így is teljes megelégedésünkre szolgálhat, hogy az intézet a nehéz viszonyokkal győztesen megküzdött. Tulajdonítható ez elsősorban annak, hogy az intézet élén olyan áll, aki feladatainak a legnagyobb lelkiismeretességgel tesz eleget s olyan összeköttetéseket teremtett, amelyek a jövőben minden rázkódtatás veszedelmétől biztosítják az intézetet. Másik biztosítéka jövő fejlődésünknek igazgatóságunk erkölcsi és anyagi tőkéje s ez a két garancia nyugtathatja részvényeseinket az irányban, hogy ha jelenleg tőlünk távol eső okoknál fogva nekik ez évben olyan ered-

ménnyel be nem is számolhatnak, mint rendes körülmények között; de tőkéjük ép és érintetlen s jövődő kedvező gyümölcsözése biztosítva van. (Általános helyeslés.)

Demetrovich Elek vezérigazgató erre felolvasta

az igazgatóság jelentését,

amely így hangzik:

Tisztelt Közgyűlés! Az V-ik évről, melyet ezen jelentésünk mellett előterjesztünk, csaknem az egész világot elborító háboru ezidő szerint még beláthatlan kimenetele előtt találja intézetünket. Azokban a képzeletet felülmúló küzdelmekben, amelyeket a haza védelmében nemzetünk szövetségével együtt teljes erőfeszítéssel vív és azokban a súlyos anyagi áldozatokban, melyeket e példátlan küzdelmek követelnek, a társadalom minden rétege, a közgazdaság valamennyi intézménye tűzpróbáját állja. A háboru folytán hazánk egész közgazdasága bizonytalan és súlyos helyzetbe jutott, melynek kialakulásáról véleményt alkotni lehetetlen, de hittel és bizalommal vagyunk eltelve az iránt, hogy nemzetünk igazságos ügye győzelmet arat, melynek eredményeként hazánk hosszú békéje és szilárd gazdasági fejlődése biztosítva lesz.

Áttérve az elmúlt üzletévre vonatkozó jelentésünkre mindenek előtt intézetünk új helyiségében üdvözöljük t. részvényeseinket, melyben működésünket 1914. év augusztus 3-án kezdtük meg. A lefolyt üzletév első felében a már csaknem 3 éven át tartó válság jelenségei oszladozni kezdtek. A bankráta fokozatos leszállásában és a pénzforrások újbóli megnyitában a tartózkodás és bizalmatlanság megszűnt és általában a helyzet általános javulását tapasztaltuk, úgy, hogy bizakodva remélhetjük az éveken át egész országunkra súlyosan nehezedett közgazdasági állapotokból való biztos kibontakozást.

Az év második felében bekövetkezett nemzetközi bonyadalmak és ezután kitört a világháboru egyszerre nemcsak véget vetett minden bizakodásnak, hanem az intézetek tevékenységét jó részt csupán kintlevőségeik állandó ellenőrzésére, biztosítására, valamint a kormányhatalom által elrendelt moratórium következtében hátralékosá vált tételek rendezésére szorította. A háboru által előidézett általános zavarokon kívül vármegyénkben még, a szokatlan esőzések következtében 3 éven át ismétlődött rossztermés a pénzüntézet üzlet fejlesztésének teljesen gátat vetett. Mig ily körülmények között az elmúlt év első felében kielégítő eredményt érthetünk el, annak második részében bekövetkezett és most vázolt események általánosan és így üzleti eredményünkben is erős visszahatást hoztak létre. Különösen előidézte ezt, a tárcánkban levő, különben I. rangú értékpapírok árfolyamában beállott sülyedés mely amint a nyereség-vesztés számlából kitűnik 40000 koronát meghaladó összegben esökkentette üzleti nyereségünket. Ez a veszteség azonban tekintettel arra, hogy záloglevelekkel intézetünk megállapodás értelmében parin eszközölhet visszafizetéseket, csak létszágos, melylyel bár jelenleg számolnunk kellett, de idővel teljesen megtérülnek.

Üzleti költségeink emelkedése abban találja indokát, hogy a jelenlegi helyiségünkben eszközölt átalakítások, felszerelések, valamint a helyiség változtatásával járó egyéb c. 15 000 koronát tevő kiadások teljes összegben az évi nyereség terhére mérlegünkbe beállítva lettek. Mérlegünk elkészítésénél, ennek reálitása céljából a mai rendkívüli időkre tekintettel a múlt évinél nagyobb leírást kellett követeléseinknél keresztül vinnünk és bár ezen eljárásunk folytán, valamint a fentebb megjelölt jelentékeny összegű árfolyam veszteségek mellett az elmúlt évre részvényeseinknek osztalékot nem adhatunk, — meggyőződésünk, hogy ma, amidőn még a világháboru pusztításai következtében nehéz és válságos esztendő előtt állunk —

helyesen szolgáltuk a t. részvényeseink érdekét.

Betétállományunk esökkenését részint a 6 százalékos hadikölcsön jegyzések, részint azon körülmények eredményezték, hogy betevőinkkel szemben a moratorium kedvezményével nem éltünk és minden esetben intézetünk érdekeinek megóvása mellett a méltányosság készségével állottunk betéteseink szolgálatára.

Jelzalog üzletünk, különösen törlesztéses kölcsönünk állandékában mutatkozó jelentékeny emelkedés leginkább azon tranzakciónak eredménye, melyet intézetünk Biharvármegye árvaszéke által eladott Juricskay-féle bócsi birtok egy részének Zsadány és Okány községekbeli vevők vételénél, a szükségessé vált hitelígyények ellátásával végzett.

Értékpapír állományunkat, amint azt külön kimutatásunk jelzi, az 1914. évi július 25-iki, mint utolsó tőzsde nap kimutatása szerint és pedig több tételénél az árfolyam érték alatt vettük fel és az így mutatkozó veszteséget teljesen leirtuk. Azonban éppen azok a jelentékeny árfolyam veszteségek, melyeket az utóbbi évek alatt szenvedtünk, valamint a háborús állapotok mérlegelése készítetett bennünket arra, hogy rendes tartalékunkból árfolyam és egyéb veszteségek fedezésére 50,000 korona külön tartalékot alkossunk.

Meghallgatta a közgyűlés a felügyelőbizottság jelentését is s az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a fölmentvényt megadta. Majd választások következtek, amikor is az igazgató tanács tagjainak megválasztottak: dr. Grósz Samu, Csengeri Antal, Koltz Rezső, Agárdi István, Bartsch Ernő, Leitner Ferenc, dr. Davidovits Sándor, Hegedűs Nándor, Gerő Zsigmond.

Végül megváltoztatták az alapszabályok 27. szakaszát oly értelemben, hogy a rendes tartalék-alapból 50,000 koronát kihalították és abból értékpapír-árfolyam és egyéb veszteségi alapot létesítettek. — Ezzel a közgyűlés véget ért.

Összeült a Ház. Hosszas szünet után, tegnap, 19 én összeült a képviselőház. A képviselők nagy számmal jelentek meg az ülésen, köztük katonai szolgálatot teljesítők is.

Az ülést Beöthy Pál elnök nyitotta meg; beszédében megemlékezett a háború eddigi fejleményeiről. Különösen katonáinkról emlékezett meg lelkes szavakkal, akiknek a működése több mint kötelességteljesítés: igazi önfeláldozással és hősiességgel harcolnak.

Az elnök kifejezi a Ház hódolatát a királynak, s javasolja, hogy a nemzet fejezze ki bizalmát a hadsereg iránt, melyet Frigyes főherceg, hadsereg-főparancsnokkal közöljenek. Az indítványt nagy lelkesedéssel fogadták.

Aztán több időközi ügyek bejelentése után tudomására hozta a Háznak, hogy a képviselők közül nyolevanöten teljesítenek katonai szolgálatot, s megemlékezett az elttint Désy Zoltánról, s a Przemyslben fogásigba esett Zalán Gyuláról.

A Ház a bejelentéseket tudomásul vette. A tanácskozást ma folytatják.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

Nagyhét Montenegró határán.

Jenő főherceg husvétii ajándéka. — Zenés mise a harctéren.

A montenegróiakról az utóbbi időben elég gyakran kapunk híreket. A kecskepásztorok minden külső támogatás dacára is teljesen körül vannak zárva. A körülzáró seregben, mint zászlóaljparancsnok teljesít szolgálatot B. L. őrnagy, aki naponkint küld haza érdekes levelezőlapokat a harctérről. A levelezőlapok közül igen érdekes dolgokat tartalmaznak az elmúlt nagyhét lefolyásáról írt levelezőlapok.

B. L. leveleiből a következő érdekes részleteket adjuk.

A táborban husvét alkalmából rendes gyónást és áldozást végeztek a katonák. Jellemző a katonák vallásos lelkületére, hogy B. L. zászlóaljából az ott lévő egész katolikus legénység meggyónt. Két nap alatt 230-250 áldozó volt Március 31-én tábori mise volt a szabadban. A mise alkalmával több fényképfelvételt is készítettek, ezek azonban elég gyengén sikerültek, mert a felvételkor köd volt. Mise alatt egy igen megkapó kis epizód is történt.

A szentmise alatt halotti esend honolt az egész környéken, csak olykor olykor hozta a szellő egy-egy ágyudörgés tompa hangját. És ebben a mélységes ájtatos esendben egyszerre a közeli bokrokból gyönyörű rigófüty szólt meg s bohó kis jószág úgy csattogott egész mise alatt, mintha egyenesen az ég rendelte volna oda megzenésíteni a tábori esendes misét. A kis madár dala annyira a lelkegig hatott, hogy sokan könnyeztek.

Eszünkbe jutott az otthon, a bugó orgonás mise és mennyivel áhítatosabban kérjük most ennél a lekötözhatatlan madár-

dalnál a jó Isten segítségét fegyvereink győzelmét!

Április 1-éről kelt levelében örömmel tudatja B. L., hogy a Balkán haderők főparancsnoksága okiratilag hat főhadnagyát dícsérte meg az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért.

Április másodikán a harctér hősei is megtartották a nagypénteki böjttől dacára annak, hogy mint harctéren lévőek fel voltak mentve a böjt alól. Nagypénteken sem a tiszték, sem a legénység nem kaptak húst. Reggelire tejskávét kaptak valódi hamisítatlan zsidópásztkával, amit S.-ből kaptak a katonák a zsidó hitközségtől.

Délben a legénység bablevest és ruszlit kapott, míg estére krumpli főzelék volt. A tiszték délben tojásos savanyu levest, ruszlit, szardiniát, pisztrángot, sajtot narancsot, este pedig krumplit vajjal és sajtot kaptak.

Jenő főherceg sem feledkezett meg a katonákról. Husvételra mindenkinek küldött egy doboz cigarettát és egy liter finom bort. Az ajándékok már nagypénteken megérkeztek, de feltámadásig tilos volt megkezdni.

A hegyi posztok, mióta jobb idő kezd lenni, állandóan kísérleteznek s némelyszor oly borzasztó ágyutüzet indítanak, hogy muszka sógoraiknak is becsületére válnék. Ez természetesen nem egyéb pocékláznál és arra jó, hogy a karácsony darabokból emlékgyűrűket készíttessenek katonáink. Ez az ipar roppant felvirágzott ott Montenegró határán.

Tisza István gondoskodik sebesült alkalmazottjáról.

A hős lovász.

Szeptember havában megemlékeztünk arról az igazi atyai levélről, amit gróf Tisza István intézett Kiss Sándor lovászához. Kiss Sándor, mikor a mozgósítás megtörtént, nyomban bevonult katonának és mint tizedes teljesített szolgálatot a harctéren. A harctérről intézett levelet Kiss Sándor Tisza Istvánhoz és pedig családja érdekében. Erre a levélre válaszolt Tisza István abban a levélben, amit mi is leközöltünk. Kiss először a karján sebesült meg s mikor ebből a sebesülésből felgyógyult, újból a harctérré ment.

Kiss újabb szereplése a harctéren jóval felülmutta első szereplését. Hősiesen viselkedett, amit legjobban bizonyít az, hogy a derék tizedest őrmesterré nevezték ki. Két hónapi hősies viselkedés után Kiss újból megsebesült, még pedig a balkarján. Sebe mellé még oly súlyosan megbetegedett, hogy az orvos visszarendelte az őrmestert. Kiss előbb a kassai kórházba ment, ahol rövidesen begyógyították sebet.

Kassáról Budapestre vitték a súlyos beteg embert és a munkapárt kórházában

gyógykezeltek. Tisza István itt is állandóan érdeklődött hős lovásza iránt.

A katona odahaza maradt családtagjairól bőségesen gondoskodott a miniszterelnök. Különben a Tisza-uradalomnak egyetlen egy hadban levő tagja sem szenved szükségletet. Az otthon maradt családtagok minden járuléukat megkapják úgy, hogy a harctéren küzdő családok teljesen gondtalanul küzdhetnek a dicsőség mezején.

¶ Mikor Kiss megérkezett Budapestre, a munkapárti kórházban fölkereste Tisza és melegen érdeklődött állapota után. Mikor meg tudta, hogy mellhártyagyulladás van és az orvos délvidékre való utazást ajánlott, Tisza azonnal intézkedett. Másnap Kiss már utban is volt Merán fele. Ma már a teljes fölépülés felé halad a hős lovász és ha így tart a javulás, úgy pár hét múlva ismét a harctéren fog küzdeni újabb babérokért.

* **Katonák! „AXA“ hintőpor** ruhára, fekvőhelyre hintve feltétlenül megöli a kiütéses tifuszt terjesztő **ruhatetveket**, kapható: Tábori csomagolásban Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B Telefon 13-02

* **Kiadó** kétszobás és egy szobás lakás mellék helyiségekkel esetleg butorozva is Körözs-oldal a Bunyitai ligetnél 271 szám alatt, közel a Máv. vízházhoz.

* **Halálozás.** Szentpály György volt vándolaszi róm. katolikus egyházi életnek 79-ik évében 17-én Nagybaródon meghalt. Holttestét Nagyváradra szállítják s 20-án délután 4 órakor az olasz temetőben örök nyugalomra helyezik.

* **Népszerű orvosi előadás.** A népszerű előadás-ciklus, melynek rendezését a Biharmegyei Orvos Egylet a háború következtében fellépett fertőző betegségekről és az azok elleni védekezésről korábban tervbe vette, ma, kedden veszi kezdetét. Az előadás sorozatot dr. Fráter Imre elnöki megnvítőja fogja bevezetni s utána dr. Berkovits René tart előadást a háborúról és a fertőző betegségekről. Az előadás a városháza nagytermében délután fél 5 órakor kezdődik. Belépődíj nincsen.

* **Egy agg honvéd halála.** A nagy idők egyik agg hőseinek halálhíre érkezett hozzánk: Maros szent-imrei Görgényi Péter, 1848-49-iki honvéd, volt körjegyző halt meg e hó 17-én Tasnádon, 89 éves korában. Temetése tegnap volt ugyanott. Az elhunytban forrón szeretett édes atyját gyászolja Görgényi Jenő tasnádi esperes-plebános.

* **Magánvizsgálatok a Nagyvárad közs. polgári fiúiskolájában** június végén tartatnak. Vizsgálati engedélyért a kir. tanfelügyelőséghez intézett kérvények május hó 8-ig adhatók be az igazgatónál. A kérvény mellékletei: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. iskolai bizonyítvány, 3. községi bizonyítvány arról, hogy hol lakik és mivel foglalkozik a folyamodó. Közhivatalban alkalmazottak hivatalos szolgálati uton folyamodhatnak. Nagyváradon csak a helybeliek és központi, magyarcsékei, élesdi, érmihályfalvai, szalárdi, margittai és székelyhídi járásokban lakó magántanulók tehetnek vizsgálatot. Későn érkezett vagy hiányos felszerelésű kérvények nem vehetők figyelembe. *Felczides Lajos*, igazgató.

* **Az államszegélyesek figyelmébe.** Az államszegélyben részesülőkkel közlöm, hogy április hó 15-től május 15-ig esedékes segélyösszegeknek folyósítása ápr. hó 22-én csütörtökön, 23-án pénteken és 24-én szombaton a tüzoltó laktanyában levő hivatalos helyiségben fog eszközölni. Ez alkalommal mindenkivel tudatom, hogy a rend és fizetések gyorsabbá tétele érdekében a következő sorrendben fogjuk a könyvecské kiadását és a segélyösszegek kifizetését eszközölni. Csütörtök délelőtt segélyösszegek végett jelentkezők az 1-750-ig fehér, 3000-3250-ig kék sorszámú ellátott egyének. Csütörtök délután 1000-1500-ig sárga, 3250-3500-ig kék sorszámú ellátott egyének. Péntek délelőtt 750-1000-ig fehér, 1500-1750-ig sárga. Péntek délután 1750-2500-ig sorszámú ellátott egyének. Szombat délelőtt 2500-3000-ig. Szombat délután 3500-tól végig kék és zöld sorszámú ellátott egyének. Nagyvárad, 1915. évi április hó 19-én. *Juricskay Barna*, táncos.

* **Mely tábori postákhoz lehet csomagokat küldeni.** A hivatalos lap közli, hogy e hó 19-23-ig bezárólag terjedő öt napon át a 9, 11, 13, 17, 18, 22, 27, 29, 30, 39, 45, 46, 51, 55, 56, 70, 78, 79, 81, 83, 87, 88, 94, 95, 99, 101, 104, 106, 116, 119, 126, 139, 156, 186, 210, 301, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 311, 312, 315, 316, 317, 319, 350, 507 számú tábori postákhoz lehet csomagot küldeni.

* **Adakozzunk a vak katonáknak!** Adományokat gyűjt és a budapesti Hadsegélyző Hivatalnak közvetlenül továbbít szerkesztőségünk. Tegnap *Milutin Sándor* gör. kath. lelkész Székelytelekről 10 koronát küldött szerkesztőségünkbe e célra, mely összeggel eddig nálunk 328 K 84 f. gyűlt be a vak katonáknak.

* **Modern berendezésű butorozott szobák** hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor utca 4.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakás.** Uri-utca 23. sz. alatt 2 nagy szobás udvari lakás, üveges előszobával, fürdő szoba, villany bevezetve jutányos áron májusra kiadó.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 8. szám.

x **Kiadó.** Uri utca 11 sz. a. 3 udvari nagy szoba, előszoba, fürdőszoba, mellék-helyiségekből álló modern lakás, májusra.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

x **Mindennemű molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, *Farkas István* „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

x **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott két-szobás udvari lakás mellék-helyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

* **Három szobás utcai lakások,** a város központjában, I és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a *Biharmegyei Takarékpénztárnál*, Kossuth-utca 3. sz.

* **Kiadó város központján.** Üzlethelyiségek, raktárok, műhelyek igen olcsó bérék mellett rövidebb vagy hosszabb időre. Lakások: 1, 2, 3 szobások, mellék-helyiségekkel. Cim: *Hegedüs* hírlapirodába. Rákóczi-ut.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellék-helyiségekből álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a *Polgári Takarékpénztárnál* Kossuth-utca.

x **Közhőgés, hurut, rekedtség** lenel használjon hurut szeletkét ára: 60 fillér. Kapható *Farkas István* Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

x **Kiadó.** Egy igen csinos modern utcai kétszobás lakás fürdőszoba és előszoba stb. hozzátartozó helyiségekkel. *Lakatos utca* 6. szám.

* **Kiadó lakások.** Két szobás utca lakás elő- és fürdőszobával május 1-re kiadó. Szacsavay-utca 8 szám. Ugyanott kényelmesen butorozott utcai szoba - előszoba és mellék-helyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni lehet az Ipartestület hivatalába is.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedd: Papa kedvence. (Feszthy Irén fellépte.)

Szerda: Kárpáti legenda.

Csütörtök: Zsuzsi kisasszony. (Vigh Mancival.)

Péntek: Kék egér. Bemutató előadás E. Kovács Mariskával.

Szombat: Művészet. (A 25-ik kamaré.)

Vasárnap este: Zsuzsikisasszony. (Feszthy Irénnel.)

Kárpátok legendája.

Vasárnap ismét háborus darabot mutatott be a Szigligeti színház: dr. Vass Istvának „Kárpátok legendája” című énekes színdarabját. A szerző, látszik az egész darabot, tele van jóakarattal és hazafias lelkesedéssel. Irni is tud, a darab egyik másik része igen szépen van megírva. Az orosz forradalmár katoná beszéde határozott írói készségre vall. Hanem azért a „Kárpátok legendája” a színpadon csak biztató kísérlet. A három felvonás minden drámai bonyolítás nélkül állit egymás mellé eseményeket, a melyek dramatizált riport benyomását tesz, többnyire színesen megírva, de a dráma ereje nélkül. Alakjaiból hiányzik az egyéniség; egyetlen kivétel a forradalmár orosz katoná.

Sok a monologizálás, ami modern darabban erősen szokatlan. A párbeszédnek nem elég elevenek, a felvonások befejezései nem elég hatásosak. Általában azonban mint kísérlet dr. Vass István munkája figyelmet keltő dolog s a közönség biztató tapsai is ezeknek az előrevetett ígéreteknek szóltak.

A szereplőkről általánosságban annyit ki kell emelnünk, hogy a legnagyobb jóakarattal játszottak és — akinek úgy hozta magával a szerepe — énekeltek. *Vigh Manci* énekében több volt a jóakarata, mint a hang és a biztonság. Egyébként külön feljegyezni való csak *Farkas Párol* van, aki a lázító muzsika katonát alakította markáns vonásokkal.

Közönség nyárisan csekély számmal volt jelen a vasárnap délutánra.

ZENE-ÉS MŰVÉSZET

Zongora hangverseny. A „Nagyvárad Zeneiskola” f. hó 25-én vasárnap d. u. 5 órakor tartja a Kath. Kőr Szent László-teremben egyetlen nyilvános hangversenyét, melynek teljes jövedelmét a háboruban megvakult és harc képtelenné vált katonák javára fordítja. A hangverseny iránt a város komoly zenét kedvelő társadalmában nagy az érdeklődés, annyival is inkább, mert mostanában ritkán van alkalom a klasszikus zene kiemelkedő alkotásait avatott interpretálók előadásában élvezni. Jövő számunkban közölni fogjuk a gazdag műsort a szereplőkkel együtt, kik egytől egyig az intézet felsőbb osztályu s nagyjából az Orsz. m. kir. Zeneakadémia magánövendékei. Meg-

hívók ezuttal nem bocsátatnak ki. *Belőpti-jegyek ára:* első három sor 2 K, többi ülőhely 1 K, erkély I. sor 1 K, a többi 50 f. földszinti állóhely 50 f.

Legujabb táviratok.

Visszavert angol csapatok. Sulyos francia vereségek.

Hazug győzelmi híreket terjeszt Franciaország és Anglia külföldön.

Berlin, április 19. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Yperntől délkeletre elűztük az angolokat hadállásunknak ama kis részéből is, amelyet megszállva tartottak.

Tegnap este az angolok Ypern—Caminesi Cresut mentén ellenünk intézett újabb erős támadásokkal igyekeztek a magaslati állás birtokába jutni.

A támadás a legsúlyosabb veszteség mellett összeomlott. Imgehuszternál Garres francia pilóta hadnagyot leszállásra kényszerítettük és elfogtuk.

A Maas és Mosel között tüzérségi harcok folytak.

A franciáknak a Combresi állások ellen intézett gyenge támadási kísérletét Csinéjába elfojtottuk.

A Vozegekben meghiúsult a franciák két támadása Reichackerkopftól nyugatra általunk elfoglalt nyereg állás ellen, valamint egy támadásuk, amelyet Steinaprük-től északra eső magaslatok ellen intéztek, meghiúsult.

A franciák nagy veszteségek után visszavonultak.

Keleti hadszíntér.

E hadszíntéren a helyzet változatlan.

A külföldet Franciaországból és Angliából, s úgy látszik még hivatalos helyről is győzelmi hírekkel árasztják el, amelyek ellenfeleinknek a nyugati hadszíntéren kivívott állítólagos sikereiről szólnak.

Mindezek az állítások egyszerűen koholmányok, részleges cáfolatra nem is érdemesek.

Utalunk ehelyett a híreinkre a német szolgálati hadi jelentések alapján való ellenőrzésére. (Mint. sajtóosztálya.)

A trónörökös Bukovinában.

Budapest, április 19. (Saját tud.) Radautzból jelentik, hogy trónörökösünk meglátogatta az orosz garázdálkodástól sujtott bukovinai területeket. Mindenütt lelkesen fogadták. A trónörökös támogatást ígért.

Nyugalom a Kárpátokban és Galiciában.

Budapest, április 19. (Hivatalos.) Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában semmi különös esemény nem történt. A kárpáti harcvezetés az Erdős-Kárpátokban lefolyt jelentéktelen harcoktól eltekintve, amelynek folyamán 197 embert elfogtunk, nyugalom uralkodik.

Délkelet-Galiciában és Bukovinában egyes helyeken tüzérségi harcok voltak. Hőfer.

Elfogták gróf Tolsztoj Mihályt és társait.

Budapest, április 19. (Saját tud.) Prágából jelentik, hogy a csehországi fogolytáborból megszökött Tolsztoj Mihály gróftól társával együtt egy horvátországi erdő elhagyott házában rongyosan megtalálták és elfogták. Azt mondják, hogy csak kirándulni akartak.

Az orosz erőt gyűjt.

Budapest, április 19. (Saját tud.) A „Budapesti Hírlap” a sajtóhadiszállásról közli, hogy az orosz offenzíva ellanyhulása után a Kárpátokban néhány elszórt csata volt. Különben nyugalom van. Ugy látszik az ellenség erőt gyűjt vagy a csapatokat csoportosítja.

IRODALOM

A Társaság. Dobay István hetilapjának legujabb száma bájos novellát közöl Somlay Károly tollából s egy kedves kis rajzot Lázár Istvántól. — Folytatja a lap Lechenr Károly dr. nagyszabású tanulmányát a háborús-világ idegességéről, Dobay István pedig, a ki ezidőszent a török haretéren tartózkodik, Uj Törökország címmel írt színes, érdekes és a félhold mai helyzetét őszintén ismertető cikket. Tóth László három szép költeménye, több apróbb közlemény és dívatlevél egészíti ki a lap változatos tartalmát. „A Társaság” előfizetési ára egész évre 18 kor., fél évre 10 kor., negyed évre 5 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Ritz szálló.

Uj Idők. Az Uj Idők legujabb száma Móricz Zsigmond egy felvonásos vigjátékát, a Csiribiri t közli Szomaházy István folytatja Meseváros című regényét. Zsoldos László humoreszket írt Birói letét címmel. Balla Ignác cikket írt a U. naszádok őseiről és Bónyi Adorján Havas téli este címmel novellát. A Pillanatfelvételek rovata, Szávay Zoltán, Sas Ede és Osváth Eszter verse, valamint a hadsereg katonai kiténtéséről szóló cikk egészíti ki a számot. A képek közül meglejtjük az északi haretéren készült művészi fényképfelvételeket és a törökök háborújának fényképsorozatot.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Első osztályú száraz szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók
Weiszberger és Társa
tüzifa telepén, a nagyvárad-
velencei vasutállomásnál.

Telefon: 683.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, öltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezso-u. 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

7103—1915 sz.

Hirdetmény

a hadifoglyokkal és internáltakkal való levelezés tárgyában.

A hadifoglyokkal és internáltakkal való levelezés tárgyában a közönség tájékoztatására a rendőrkapitányi hivatal a következőket közli:

A hadifoglyoknak szóló levelek mind díjmentesek, ha a boríték jobbsarkában fel van tüntetve „Pour Prisonier de juere”. Az internáltaknak szóló postai küldemények (levelek) a rendes postai díj alá esnek. Ezekre a jobbsarokban oda kell írni, a „Pour interné” jelzést.

Hadifoglyoknak Szerbiába, Montenegróba, Angliába, Franciaországba és Japánba levelek is küldhetők, Oroszországba azonban csak levelezőlapot ajánlatos küldeni. A leveleket mindeniket nyitott állapotban kell a postára adni. A levelet és levelezőlapok címrátát és tartalmát vagy a rendeltetési ország nyelvén, vagy franciául és németül kell írni.

A címben fel kell tüntetni a hadifogly katonai rangját is, nemkülönben azt a csapatot is, amelyben fogsága előtt szolgált. Ha a címzett a fogságba jutott címét nem tudja, elég, ha megnevezi az országot, ahol fogságban van. A leveleken — a boríték hátlapján — rajta legyen a feladó teljes címe. Internáltaknak Oroszországba, Szerbiába, Montenegróba, Angliába és Franciaországba közönséges nyitott leveleket, Franciaország kivételével pedig a többi országokba ezek a levelek ajánlottan is küldhetők. — Egyébként ezekre a levelekre is a hadifoglyokkal való levelezésre vonatkozó formák és szabályok kötelezők.

A hadifogságba jutottak részére nemzetközi postautalványok is küldhetők, Oroszországba, Angliába, Franciaországba, Japánba és Szerbiába. Ezek az illető államok pénzegegységére állítandók ki és „Au Controle Generale des Postes à Berne” címmel látandók el. A Szerbiába szóló nemzetközi postautalványokra címe „külföldi postautalványok kieserelő hivatala, Budapest” irandó. Egy postautalvánnyal egyelőre csak 200 frank vagy ezzel egyenértékű utalvány küldhető. A postautalvány szelvényére közleményt írni nem szabad. A címzés hasonlatos a levelekével. Azzal a különbséggel, hogy a feladó neve és címe mindig a szelvényre irandó. Internáltak részére a pénzküldemények Franciaország kivételével hová a külügyminisztérium után legfeljebb 300 korona küldhető, a további országokba a hadifoglyok mintájára küldhetők Angliába és Oroszországba a Svájci, Szerbiába a román tarifa szerint bérmentesítve. Pénzesleveleket hadifoglyoknak egyáltalán nem, internáltaknak csak Oroszországba és Angliába küldhetők.

Postacsomag 3 kg. ig. Oroszországba, Franciaországba és Angliába küldhető hadifoglyoknak. Internáltaknak csak Angliába és Oroszországba küldhetők postacsomagok. Táviratok közértelmű, világos nyelven és teljes aláírással ellátva csak hadifoglyoknak küldhetők. Oroszországba, Szerbiába és Montenegróba. Bővebb tudnivalókat az összes postai küldeményekre vonatkozólag a város-házán kifüggesztett hirdetések tartalmaznak.

Nagyvárad, 1915. március 31-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város tanácsának árverési
küldöttségétől.

5420—915.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán a
heavéd tűzér laktanya belső területén végzendő ka-
vicselési és kőrskő burkoló munkák vállalatba adása
erőltetve folyó évi április hó 29 napján d. e. 10
órákor a városháza bizottsági termében nyilvános
árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:
a) Makadamszerű kavics burkolat készítése kő-
rskőből.

b) Rostaalj terítése kőrös kavicsból.

c) Kőrskő burkolat készítése.

A munkálatok a munka átadásakor azonnal meg-
kezdendők és az összes munkák az első munkaszakasz
átadásától számítva legkésőbb három hónap alatt be-
fejezendők.

Vállalkozó munkálatait a fővállalkozó előreha-
ladása arányában tartozik elkészíteni, az utolsó terü-
letrész átadásától számított négy hét alatt azonban
az összes hátralevő munkálatokat befejezni tartozik.
Ehhez képest a három havi befejezési határidő esetleg
meg fog hosszabbítani.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka
teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes
értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad,
hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy
annak közjegyzőileg hitelesített másolatai csatolandó az
ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi
elnök kezéhez 1915. április hó 29 napjának délelőtt
10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános
árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás
bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállít-
ott és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhe-
lyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott aján-
latok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban meg-
jelölendő a munkálat, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis az egységárak megjelölése mellett
tehető, ebből a célból a város ártelekkel ki nem töltött
költségvetéseket bocsájtja a pályázók rendelkezé-
sére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon
egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok
végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és rész-
letes feltételek ártelekkel ki nem töltött költségvetések
és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos
órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költség-
vetések egy koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni
köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltéte-
leket, ártelekkel ki nem töltött költségvetéseket és
terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyárt-
mányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmaz-
ására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre
feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy
fővállalatnak adhatók ki, miért is egyes munkána-
mekre tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mind-
addig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges
döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát
csak az árlejtés eredménye felett hozandó határozat
jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a
várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak,
illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tar-
toznak szállító képességüket és megbízhatóságukat
azon Kereskedelmi és Iparkamara bizonylatával igazolni,
melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a
beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet
nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést
tarthasson.

Nagyvárad, 1915. április 12.

Komlóssy József,
tanácsnok, küld. elnöke.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya

9402—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur
2000—1915 eln. számu körrendelete folytán
ezennel közbirre teszem, hogy a Nagyvára-
don tartózkodó 1873, 1874, 1875, 1876 és
1877 évben született B. alosztályu népfelke-
lésre kötelezettek bemutató szemléje Nagy-
váradon 1915 évi április hó 29 én, 30-án és
május 1-én fog megtartatni a következő sor-
rendben:

1915 évi április hó 29-én csütörtökön, a
Nagyváradon tartózkodó 1877, 1876, 1975,
1874 és 1873 években született nagyvárad
illetőségű népfelkelésre kötelezettek;

1915 évi április hó 30 án pénteken, a
Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű
1877, 1876 évi születésű, valamint az 1875
évi születésűekből az A—K kezdőbetűig be-
zárólag tartózkodó népfelkelésre kötelezettek;

1915 évi május hó 1-ső napján szomba-
ton a Nagyváradon tartózkodó idegen illető-
ségű 1875 évi születésű népfelkelésre kötele-
zettek L—Z. kezdőbetűig, az 1874 és 1873
évi születésű népfelkelésre kötelezettek, to-
vábbá azok, a kik állítási kötelezettségüknek
egyáltalán nem tettek eleget s végül azok a
népfelkelésre kötelezettek a kik az 1914 évi
október 15—18-án, az 1914 évi december
12—22-én, 1915 évi január 4. és 25, végül az
1915 évi március 10—17-én tartott népfelkelő
bemutató szemlééről bármily okból elma-
radtak.

Ennek folytán felhívom a fentirt szüle-
tési évfolyamhoz tartozó népfelkelésre köte-
lezetteket, hogy a meghatározott napokon
mindenkor reggel 8 órákor a Lázár Vilmos-
utca 3 sz. a. (volt csendőriszkola) sorozó te-
remben tisztán, lehetőleg megfürödve, tiszta
és rendes öltözetben okvetlenül jelenjenek
meg annál is inkább, mert a meg nem jele-
nők karhatalommal vezetnek elő s ezen
felül bünvádi uton is felelősségre fognak
vonatni.

Azok a népfelkelésre kötelezettek, kik a
bevett és törvényesen elismert vallásfelekeze-
tek papjelöltjei és a véderőtörvény 29 §-a
szerinti kedvezményt igényelhetnék, ebbeli
igényüket a népfelkelési bemutató szemle
bizottság előtt érvényesíthetik.

Azok, a kik a véderő törvény 21 §-a ér-
telmében az egyévi önkéntesi kedvezményre
igénnyel bírnának tekintet nélkül arra,
hogy mikor szerezték meg középiskolai kép-
zettségüket kérhetik, hogy a háboru tartama
alatt az egyévi önkéntesi karpaszományt
viselhessék.

Az orvosi állatorvosi vagy gyógyszer-
részi tanulmányokat, illetőleg állatorvosi
vagy gyógyszerészi gyakorlatot folytató nép-
felkelésre kötelezettek alkalmasságuk esetén
egészségügyi szolgálatra vagy segédzol-
gálatra való esetleges beosztás végett
tanulmányukat illetőleg foglalkozásukat iga-
zolni tartoznak.

Azon népfelkelésre kötelezett, aki ezen
behívási parancsnak nem engedelmeskedik
s a bemutató szemlén nem jelenik meg,
amennyiben mulasztása nem véllen vétséget
követ el, ha azonban a mulasztás 8 napnál
tovább tart a cselekmény büntetett képez.
A vétség büntetése: egy hónaptól három
hónapig terjedő fogság, a büntetté: hat
hónaptól két évig terjedő börtön.

Nagyvárad, 1915 április 7.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

2508—1915 eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bi-
zottsága az I. aljegyzői állás betöltése
folytán megüresedett II-od aljegyzői állás-
nak választás útján leendő betöltését a
f. évi május havi rendes közgyűlés napi-
rendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat,
a kik a IX-k fizetési osztályba beosztott
2600 korona fizetés 500 korona személyi
pótlék és 800 korona lakpénzzel javadal-
mazott II-od aljegyzői állásra pályázni
kivánnak, hogy pályázati kérvényüket
szabályszerűen felszerelve, Nagyvárad
thjf. város főispánjához méltóságos Hlatky
Endre urhoz mint a kijelölő választmány
elnökéhez címezve, hivatalomnál (Város-
háza I. em. 4. sz.) folyó évi május hó
8-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival
is inkább adják be, mivel elkészen be-
adott, vagy kellően fel nem szerelt kér-
vények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1915. április hó 16.

Rimler Károly,
polgármester.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz.
alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kos-
suth-utca 2. sz. házában két kétszobás lakás
kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénz-
tárnál.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lési ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.
Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

**Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.**

Csillárok,
é v l á m p á k
állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok
1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszereplő telefonja 55. sz.